

POLSKI ZWIĄZEK JEŹDZIECKI

PORADNIK KOMISARZA
(cz. I – podstawy)

B

SKOKI PRZEZ PRZESZKODY

Wydanie 1.0 z dnia 18/03/2024

Polski Związek Jeździecki prosi wszystkie osoby zaangażowane w jakikolwiek sposób w sporty konne, o przestrzeganie poniżej przedstawionego kodeksu oraz zasady, że dobrostan konia jest najważniejszy.

Dobrostan konia musi być zawsze uwzględniany w sportach konnych i nie może być podporządkowany współzawodnictwu sportowemu ani celom komercyjnym.

KODEKS POSTĘPOWANIA Z KONIEM

- I. Na wszystkich etapach treningu i przygotowań konia do startów, dobrostan konia musi stać ponad wszelkimi innymi wymaganiami. Dotyczy to stałej opieki, metod treningu, starannego obrzędku, kucia oraz transportu.
- II. Konie i jeźdźcy muszą być zdrowi, kompetentni i wytrenowani, zanim wezmą udział w zawodach. Dotyczy to także stosowanych leków, środków medycznych oraz zabiegów chirurgicznych, zagrażających dobrostanowi konia lub cięży klaczy, oraz przypadków nadużywania pomocy medycznej.
- III. Udział w zawodach nie może zagrażać dobrostanowi konia. Należy zwracać szczególną uwagę na teren zawodów, stan techniczny podłoża, warunki stajenne i atmosferyczne, kondycję koni i ich bezpieczeństwo, także podczas podróży powrotnej z zawodów.
- IV. Należy dołożyć wszelkich starań, aby zapewnić koniom staranną opiekę po zakończeniu zawodów, a także humanitarne traktowanie po zakończeniu kariery sportowej. Dotyczy to właściwej opieki weterynaryjnej, leczenia obrażeń odniesionych na zawodach, spokojnej starości, ewentualnie eutanazji.
- V. Polski Związek Jeździecki usilnie zachęca wszystkie osoby, działające w jeździectwie, do stałego podnoszenia swojej wiedzy oraz umiejętności dotyczących wszelkich aspektów współpracy z koniem.

WPROWADZENIE.....	4
1. KOMISARZOWANIE - CHRAKTERYSTYKA	5
2. SZEF KOMISARZY.....	5
3. PRZEGLĄD KONI	7
4. STAJNIE.....	9
5. ARENY TRENINGOWE	11
6. ROZPRĘŻALNIA.....	13
7. KONTROLA RZĘDU KOŃSKIEGO, UBIORU ZAWODNIKA	15
8. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKACH POJAWIENIA SIĘ KRWI NA BOKU KONIA I/LUB ŚLADÓW WSKAZUJĄCYCH NA NADMIERNE UŻYWANIE OSTRÓG I/LUB BATA.	19
9. TECHNIKI TRENINGU PRZED I PO KONKURSIE	20
10. BRUTALNOŚĆ WOBEC KONI	22
11. BADANIA ANTYDOPINGOWE KONI.....	22
12. PODSTAWA PRAWNA DLA DZIAŁAŃ OSÓB OFICJALNYCH	23
13. ŻÓŁTA KARTKA OSTRZEGAWCZA - ŻKO.....	24
14. KONFLIKTY NA ZAWODACH JEŹDZIECKICH	25

WPROWADZENIE

Poradnik Komisarza konkurencji skoki przez przeszkody dotyczący jego działań podczas zawodów krajowych – wyd. 1.0, powstał w głównej mierze na podstawie FEI STEWARDS MANUAL 1st Edition November 2009, Updates effective 12 September 2022.

Pomimo, że w zakresie traktowania koni podczas rozgrywania zawodów Polski Związek Jeździecki przyjął zasadę dążenia do jak największej spójności w tym zakresie z przepisami Międzynarodowej Federacji Jeździeckiej, poniższe uregulowania uwzględniają różnice w sposobie organizacji zawodów w kraju i zagranicą.

Należy pamiętać, że w przypadku jakichkolwiek różnicach w zapisach pomiędzy niniejszym Poradnikiem Komisarza, a Przepisami Ogólnymi, Przepisami Weterynaryjnymi lub przepisami/regulaminem konkurencji, uregulowania przepisów, regulaminów będą miały pierwszeństwo w interpretacji zdarzeń, chyba, że określono inaczej.

Motto komisarzy:

POMAGAĆ, ZAPOBIEGAĆ, INTERWENIOWAĆ.

Zawody jeździeckie rozwinęły się w ostatnich latach do tego stopnia, że sprawy komisaryczne są obecnie jednym z najważniejszych aspektów wszelkich zawodów. Komisarz ma obowiązek dokonywać szybkich i świadomych ocen oraz interweniować w sytuacjach wymagających oficjalnej, autorytatywnej, ale sprawiedliwej reakcji. Wiedza o akceptowanych zachowaniach oraz zasadach i przepisach w połączeniu z doświadczeniem i zdrowym rozsądkiem zapewnia najlepsze zarządzanie.

Od zawodów wyższego poziomu, w których rywalizują najlepsi profesjonaliści, po zawody niższego poziomu, w których biorą udział początkujący zawodnicy, czasami jeżdżących na pożyczonych koniach, usługi profesjonalnych, doświadczonych i przeszkolonych komisarzy są niezbędne. Przyszli zawodnicy często naśladują dobrze znanych, doświadczonych zawodników, a właściwych metod treningowych i zachowań często uczą się na przykładzie. Głównym celem pracy komisarzy jest dołożenie wszelkich starań, aby zawodnicy biorący udział w zawodach robili to z najwyższym szacunkiem dla swoich koni, osób oficjalnych, publiczności, innych zawodników i wszystkich osób zaangażowanych w ten sport.

Chociaż nie ma dwóch takich samych zawodów, komisarze powinni zawsze podejmować sprawiedliwe i przemyślane decyzje. Szef Komisarzy na zawodach musi być świadomy standardów obowiązujących na każdym zawodach i powinien zawsze dążyć do pomocy w podnoszeniu świadomości zarówno swojego zespołu, zawodników, jak i trenerów.

Niezależnie, czy na zawody został wyznaczony zespół komisarzy, czy jeden komisarz i wypełnienie wszystkich opisanych poniżej obowiązków jest fizycznie niemożliwe, należy pamiętać o naczelnym zasadzie jak powinna przyświecać naszym działaniom podczas zawodów:

Dobro konia jest najważniejsze !!!

Gdziekolwiek w niniejszym dokumencie użyta zostanie fraza „zawody krajowe” czy „zawody” obejmuje to wszelkie zawody ogólnopolskie i regionalne z kalendarza PZJ/WZJ.

1. KOMISARZOWANIE - CHRAKTERYSTYKA

Terminy „komisarzowanie” i „komisarz” (oraz związane z nimi obowiązki) mogą mieć różne interpretacje i dlatego muszą zostać jasno zdefiniowane.

1.1. Czym jest komisarzowanie?

Jest to nadzór pełniony nad działaniami wszystkich osób mających styczność z końmi podczas zawodów jeździeckich przez przeszkolone osoby, mający na celu zapewnienie poszanowania dobra konia i zapewnienia równych szans wszystkim zawodnikom uczestniczącym w zawodach.

1.2. Cel działania komisarzy.

Celem komisarzowania jest:

- ochrona dobra konia i zapewnienie uczciwych warunków rywalizacji;
- wspieranie Komitetu Organizacyjnego (KO) w płynnym i prawidłowym przeprowadzeniu zawodów zgodnie z przepisami.

1.3. Zespół komisaryczny na zawodach.

1.3.1. Komitet Organizacyjny wraz z Szefem Komisarzy są odpowiedzialni za wybór kompetentnego zespołu komisarzy, który będzie w stanie zapewnić odpowiednią obsługę komisaryczną podczas zawodów.

1.3.2. Niezależnie, czy na zawodach wymagany jest jeden komisarz, czy więcej (patrz Przepisy o Osobach Oficjalnych – zał. I – minimalny skład osób oficjalnych), zawsze wyznaczany jest Szef komisarzy.

1.4. Miejsce pracy komisarzy.

Komitet Organizacyjny musi zapewnić komisarzom odpowiednie warunki pracy. Idealną jest sytuacja, gdy komisarze dysponują przeznaczonym dla nich pokojem lub przyczepą z napojami bezalkoholowymi, krzesłami i stołem. Na zawodach, podczas których muszą pracować na świeżym powietrzu, należy dołożyć wszelkich starań, aby zapewnić im osłonięte miejsce pośrodku placów ćwiczeń lub bezpośrednio przy nich, skąd będą mogli skutecznie nadzorować działania zawodników. Dla celów skutecznej komunikacji cały zespół musi być wyposażony w krótkofalówki.

Wszyscy Komisarze pełniący obowiązki na zawodach krajowych powinni nosić charakterystyczne identyfikatory i mieć pełną swobodę dostępu do wszystkich obszarów o ograniczonym dostępie, takich jak stajnie, obszary treningowe, rozprężalnie i wszystkie inne powiązane obszary znajdujące się pod kontrolą Komitetu Organizacyjnego.

1.5. Współpraca pomiędzy Osobami Oficjalnymi a uczestnikami zawodów.

Należy dołożyć wszelkich starań, aby relacje podczas wykonywania swoich obowiązków między osobami oficjalnymi na zawodach i wyżej wymienionymi zainteresowanymi stronami były jak najlepsze. O wiele lepiej jest zapobiegać łamaniu zasad niż reagować po fakcie. Aby móc interweniować niezwłocznie, we właściwym czasie, konieczna jest dobra znajomość zasad i przepisów.

2. SZEFA KOMISARZY

Pracą zespołu komisarzy kieruje i jest za nią odpowiedzialny podczas całych zawodów Szef Komisarzy.

2.1. Obowiązki i powinności Szefa Komisarzy.

2.1.1. Po przyjeździe na teren zawodów, wcześniejszym niż pozostali członkowie zespołu, Szef Komisarzy powinien dokonać inspekcji wszystkich miejsc, które

podlegają mu w ramach nadzoru i sporządzić listę spraw, które nie spełniają warunków bezpieczeństwa, przepisów lub zasad organizacji zawodów. Elementy wymagające zmian, uzupełnienia, powinny zostać jak najszybciej omówione z Komitetem Organizacyjnym.

2.1.2. Przed rozpoczęciem konkursów niezbędna jest organizacja spotkania z członkami zespołu komisarycznego i omówienie następujących tematów:

- nadzór i ochrona stajni;
- kontrola miejsc treningowych;
- pomoc weterynaryjna i działania antydopingowe;
- działania w celu zapobiegania okrucieństwa wobec koni;
- przegląd koni – jeżeli jest przewidziany;
- procedura zgłaszania incydentów;
- prawidłowe zachowanie wobec zawodników, luzaków i trenerów;
- organizacja pracy zespołu – posiłki, przerwy;
- zakwaterowanie;
- zakres odpowiedzialności komisarzy;
- przyjazd koni;
- zadania w stajni;
- treningi koni (kwestie typowe dla konkurencji skoki przez przeszkody);
- rozprężalnia;
- rząd koński (np. kuce);
- przebieg zawodów;
- organizacja ceremonii nagradzania;
- kontrola ochraniaczy i bandaży;
- kontrola tylnych ochraniaczy.

Jeżeli na zawodach jest tylko jeden komisarz – wszystkie powyższe sprawy muszą zostać przeanalizowane przez Szefa Komisarzy pod kątem zorganizowania przez Komitet Organizacyjny/komisję sędziowską ew. dodatkowej pomocy, lub samodzielnego wykonywania poszczególnych obowiązków, w ostateczności ograniczenia zakresu powyższych działań.

2.1.3. Szef Komisarzy ma za zadanie zorganizować spotkanie z delegatem/lekarzem wet. zawodów, w celu ustalenia wszelkich spraw wymagających koordynacji działań.

2.1.4. Obowiązkiem Szefa Komisarzy jest przygotowanie planu pracy komisarzy, uwzględniającego równomierne obciążenie obowiązkami każdego z członków zespołu, z uwzględnieniem ich doświadczenia.

2.1.5. Szef Komisarzy ma obowiązek natychmiast zgłaszać Przewodniczącemu Komisji Sędziowskiej każde działanie dowolnej osoby, które według niego narusza zasady i regulacje w zakresie jego obowiązków.

2.1.6. Szef Komisarzy musi informować Przewodniczącego Komisji Sędziowskiej i Delegata Technicznego o wszelkich naruszeniach zasługujących na żółtą kartkę ostrzegawczą i możliwe dodatkowe działania.

2.1.7. Po każdym zawodach Szef Komisarzy musi przesłać pisemny raport do Kolegium Sędziów PZJ oraz do biura PZJ w terminie do 7 dni po zakończeniu zawodów. Jeśli to konieczne, zalecenia dotyczące ulepszeń dot. przebiegu imprezy

powinny zostać zawarte w raporcie Szefa Komisarzy i przesłane Komitetowi Organizacyjnemu zawodów.

3. PRZEGLĄD KONI

3.1. Celem przeglądu koni jest:

- identyfikacja koni;
- ocena stanu ich zdrowia, pielęgnacji, przygotowania kondycyjnego do zawodów.

3.2. Przeglądy koni przeprowadza się na:

- Mistrzostwach Polski;
  - Finałach Pucharu Polski;
- we wszystkich grupach wiekowych przed pierwszym startem;
- Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży przed pierwszym startem i w trakcie zawodów.

3.3. Miejsce przeglądu

Za organizację miejsca przeglądu koni odpowiada Organizator Zawodów.

Miejsce przeglądu musi być zaakceptowane przez delegata weterynaryjnego PZJ i przez delegata technicznego zawodów. Ścieżka do oceny koni w ruchu musi mieć długość min. 30 metrów. W sytuacjach szczególnych (np.: przeprowadzanie przeglądu w hali) dopuszczalne jest skrócenie jej długości do 25 metrów).

Podłoże na ścieżce musi być zwarte, czyste, równe i minimalizujące poślizgnięcie się konia. Nie dopuszcza się przeglądu na asfalcie czy betonie.

3.4. Holding box

W przypadkach budzących wątpliwości w trakcie przeglądu, panel inspekcyjny przeglądu może zdecydować o dodatkowym badaniu konia w miejscu do tego specjalnie wyznaczonym, odgrodzonym, położonym w pobliżu ścieżki, na której prezentowane są konie, w tzw. holding-boxie. Podłoże holding-boxu musi być podobne do podłoża przeglądu.

Komisarz musi towarzyszyć koniowi w drodze do holding-boxu.

3.5. Bezpieczeństwo.

Strefa przeglądu musi być oddzielona od publiczności.

Miejsce zbiórki koni powinno znajdować się w bezpiecznej odległości od miejsca inspekcji oraz powinno być dostosowane wielkością do liczby koni mogących oczekiwać bezpiecznie na przegląd.

Podczas przeglądu, gdzie w miejscu zbiórki przebywa większa liczba koni, konieczna jest szczególna ostrożność i aktywność komisarzy przy sterowaniu ruchem oczekujących. To samo dotyczy sytuacji, gdy podczas inspekcji obecne są ogiery, ponieważ mogą one stanowić poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa czekających. Jeśli to możliwe, ogiery powinny być prezentowane oddzielnie, z reguły na początku przeglądu, zwłaszcza będąc z dala od klaczy.

3.6. Rola komisarza

Do obowiązków komisarz podczas przeglądu koni należy:

- dbałość o bezpieczeństwo koni i osób je prezentujących;
- utrzymywanie porządku w strefie zbiórki;
- interweniowanie w przypadku nieprawidłowego przygotowania konia/prezentera do przeglądu – sprzęt, ubiór, itp.;

- dbałość o płynność przebiegu przeglądu;
- pilnowanie, aby konie niezwłocznie opuszczają miejsce przeglądu po przebytej inspekcji;
- nadzorowanie koni skierowanych do holding-boxu.

W uzasadnionych przypadkach delegat wet. może zwrócić się z prośbą do Szefa Komisarzy o pomoc przy identyfikacji oczekujących koni przy pomocy czytnika mikrochipów i kontrolę obecności koni, jednakże zawsze Szef Komisarzy podejmuje ostateczną decyzję w tej sprawie.

3.7. Przebieg Przeglądu

- a) delegat weterynaryjny lub wyznaczony asystent identyfikuje konia na podstawie jego paszportu i mikrochipa;
- b) osoba prezentująca konia /prowadzący/ ustawia konia przed Panelem Inspekcyjnym (szczegóły składu Panelu zawarte są w Przepisach Weterynaryjnych) głową w stronę końca ścieżki inspekcyjnej. Delegat Weterynaryjny dokonuje krótkiej kontroli wzrokowej stanu konia. W tym czasie nie wolno wykonywać żadnych innych badań (np. palpacyjnych, zginania kończyn).
- c) następnie delegat weterynaryjny ocenia możliwość udziału konia w zawodach, obserwując go w ruchu.

Koń musi być prowadzony przez prezentującego z lewej strony, na luźnej wodzy, w następujący sposób:

- kilka kroków w stępie;
- następnie do końca toru kłusem;
- na końcu toru należy przejść do stępa i zawrócić w kierunku zgodnym z ruchem wskazówek zegara;
- wrócić kłusem do punktu startu.

- d) Panel Inspekcyjny ocenia zdolność koni do udziału w zawodach i decyduje czy konie są:
  - zaakceptowane;
  - nie zaakceptowane (jeżeli konie nie nadają się do zawodów); lub odesłany do Holding-boxu (zdolność konia do udziału w zawodach jest wątpliwa).

3.8. Zasady przygotowania koni i osób prezentujących do udziału w przeglądzie.

- a) konie muszą być prezentowane w uździe z wędzidłem (munsztuk także jest kielznem wędzidłowym) i widocznym numerem identyfikacyjnym (nadany przez biuro zawodów);
- b) zabronione jest prezentowania konia ubranego w jakiegokolwiek inne elementy rzędu/ubioru, np. derki, bandaże, itp.;
- c) zabronione jest malowanie, zabarwianie konia, jakimkolwiek barwnikiem, farbą;
- d) osoba prezentująca musi mieć ze sobą paszport konia, w celu jego identyfikacji;
- e) osoba prezentująca konia powinna być ubrana schludnie. Założone obuwie musi umożliwiać bezpieczne poruszanie się biegiem;
- f) na Mistrzostwach Polski, zawodnik musi osobiście prezentować swoje konie podczas przeglądu. Na wniosek szefa ekipy lub zawodnika, Sędzie Główny może odstąpić od tej reguły.
- g) podczas przeglądu weterynaryjnego, zawodnicy do kategorii juniora włącznie, prezentujący konie, mają obowiązek noszenia prawidłowo zapiętego kasku,
- h) w razie potrzeby prezentujący może używać bata, nie dłuższego niż 120 cm.

4. STAJNIE

- 4.1. Podczas zawodów Mistrzostw Polski i Finału Halowego Pucharu Polski konie nie mogą opuścić terenu zawodów do momentu zakończenia rywalizacji, chyba, że zgodę na opuszczenie wyda delegat weterynaryjny zawodów.
- 4.2. Pomimo, że dostęp do stajni podczas zawodów nie jest kontrolowany i limitowany jak na zawodach międzynarodowych, zadaniem komisarzy jest zapobieganie wszelkim formom zabronionych praktyk, reagowanie w przypadku zauważenia jakichkolwiek zdarzeń mogących naruszyć dobro koni, bezpieczeństwo uczestników, czy też wskazywać na działania niezgodne z przepisami weterynaryjnymi. Wszelkie tego typu przypadki muszą być niezwłocznie przekazywane delegatowi/lekarzowi wet. zawodów za pośrednictwem Szefa Komisarzy.

Brak kontrolowanego dostępu, czy nocnej ochrony w stajni nie zwalnia zawodników z odpowiedzialności w przypadku wykrycia niedozwolonych środków podczas kontroli antydopingowej.

4.3. Kontrola wideo w stajni:

W celu zdalnego dozoru koni przebywających w stajniach, zawodnicy/właściciele mogą montować kamerki wideo, pozwalające na zdalny nadzór koni. Jednakże należy pamiętać, że zabronione jest nagrywanie osób trzecich, które np. wykonują swoje obowiązki w sąsiedztwie dozorowanego konia, bez ich zgody. Jeżeli techniczne parametry sprzętu umożliwiają rejestrację obrazu w szerokim ujęciu lub sprzęt jest ustawiony w taki sposób, rolą komisarza jest zwrócić uwagę właścicielowi na potencjalne konsekwencje prawne nagrywania bez zgody osób mogących się znaleźć w polu widzenia kamer.

4.4. Stajnie, w których przebywają konie podczas zawodów powinny:

- być zlokalizowane na terenie zawodów jeśli to możliwe;
- spełniać sanitarne wymagania lokalnych służb weterynaryjnych;
- mieć specjalnie oznaczone wyjścia awaryjne, które są wolne od przeszkód;
- posiadać odpowiedni i wystarczający sprzęt przeciwpożarowy;
- posiadać widoczne znaki zakazu palenia;
- stajnie budowane wyłącznie na potrzeby zawodów powinny być solidne i zapewniać bezpieczeństwo przebywania;
- być przydzielane przez Komitet Organizacyjny;
- być ponumerowane i oznaczone;
- mieć zapewnioną odpowiednią wentylację, wodę i ściótkę;
- mieć czyste obejście i odpowiednie miejsce składowania obornika;
- posiadać miejsce do przechowywania paszy i ściółki;
- przynajmniej jedno wejście powinno być otwarte 24 godziny na dobę
- rekomendowana jest konstrukcja stajni namiotowej zapewniająca przejście o szerokości co najmniej 2 metrów, chociaż zdecydowanie zaleca się, aby szerokość korytarza wynosiła co najmniej 3 metry.

Wymagania minimalne – stajnie powinny być wyposażone w:

- czyste boksy i zdezynfekowane przed przybyciem koni;
- dobrą wentylację;
- sprawne (w odpowiedniej liczbie – koń nie powinien czekać dłużej niż 10 min) stanowiska do mycia dla koni;
- wystarczającą moc i ilość punktów zasilania w energię elektryczną;

- odpowiednie oświetlenie;
- wyznaczone miejsce dla palących z dala od wszelkich materiałów i przedmiotów łatwopalnych;
- sprzęt przeciwpożarowy.

4.5. Obchód stajni.

Zaleca się, aby w tym czasie obchodu stajni komisarz zwracał szczególną uwagę m.in. na następujące kwestie:

- nieautoryzowane podawanie jakiegokolwiek leku. W razie wątpliwości zaleca się, aby komisarz poprosił o okazanie odpowiedniego formularza weterynaryjnego i skonsultował z delegatem/lekarzem wet. zawodów;
- wszystko, co może negatywnie wpłynąć na dobrostan konia, np.:
  - głowa konia zbyt mocno związana w stajni przez dłuższy czas;
  - głowa konia uwiązana na dłuższy czas;
  - konie pozostawione w stajni bez wody;
  - czy stajnie nie są zaśmieczone;
  - wszelkie oznaki, wskazujące, że nogi konia wykazują oznaki uwrażliwienia lub nadwrażliwości.

Ponadto :

- zabronione jest stosowanie jakichkolwiek form treningu na terenie stajni;
- na terenie stajni nie można parkować samochodów ani motocykli. Za zgodą Komitetu Organizacyjnego dozwolone są tradycyjne rowery i rowery o napędzie elektrycznym;
- z poza wyjątkową zgodą udzielaną przez delegata/lekarza wet. zawodów lub Szefa Komisarzy zabronione jest pozostawianie osób przez noc w stajniach;
- zabronione jest trzymanie koni w koniowozie, trailerze przez noc. Tylko w wyjątkowej sytuacji delegat/lekarz wet. zawodów może wyrazić zgodę na taką praktykę;
- stajnie tymczasowe – namioty, powinny być zbudowane w sposób zapewniający możliwość ustawiania szafek ze sprzętem zawodników z zachowaniem bezpiecznej przestrzeni dla prowadzenia koni do swoich boksów oraz poruszania się wokół stajni;
- tablica informacyjna powinna zawierać nr telefonu do szefa stajni, lekarza wet. zawodów, szefa komisarzy i inne niezbędne informacje.

4.6. Oznaczenia na boksach koni

Aby zapewnić sobie łatwość w komunikacji z osobami odpowiedzialnymi za konie w trakcie zawodów w razie nagłej potrzeby, warto dopilnować w trakcie standardowej kontroli stajni, aby każda z kart informacyjnych na boksie koni była wypełniona.

Obowiązek przygotowania i zawieszenia wstępnie wypełnionych kart na boksie spoczywa na Organizatorze. Szef stajni dysponuje pełną informacją dla których koni przeznaczone są boksy, jednak wpisanie danych kontaktowych przez osoby odpowiedzialne zawsze jest tematem do dyskusji, a obowiązkiem luzaka.

Przykładowa karta wygląda następująco:

NAZWA KONIA (NR)
PŁEĆ .....
ZAWODNIK .....
KLUB .....
LUZAK .....
NR TEL. ....

5. ARENY TRENINGOWE

5.1. Zarządzanie arenami treningowymi

Określenie areny treningowe odnoszą się do wszystkich aren, rozprężalni, placów, miejsc, wykorzystywanych do rozgrzewki, treningu, nauki, lonżowania koni, itp.

Szef Komisarzy musi dopilnować, aby informacja o dostępności każdego z placów treningowych była dostępna dla uczestników, z zaznaczeniem wszelkich dłuższych przerw na równanie podłoża, oraz że istnieje możliwość codziennych aktualizacji Harmonogramu.

Niezbędna jest współpraca z osobą odpowiedzialną za wszelkie pokazy lub pokazy, które można zaplanować, aby mieć pewność, że przydzielono im również czas ćwiczeń i aby nie wchodziły one na rozprężalnię, czy inne place w trakcie korzystania z nich przez konie konkursowe podczas treningu lub rozprężenia.

Wszystkie sesje treningowe, łącznie z rozprężeniem przed konkursem, mogą odbywać się na oficjalnym placu treningowym wyłącznie pod nadzorem komisarzy. Korzystanie z areny treningowej poza oficjalnym okresem treningowym i/lub na arenie bez nadzoru może, według uznania Komisji Sędziowskiej, prowadzić do dyskwalifikacji zawodnika.

Wszystkie areny treningowe powinny być odpowiednio dozorowane przez komisarzy w czasie ich oficjalnego udostępnienia i losowo kontrolowane po ich oficjalnym zamknięciu.

W okresach rozprężania przed konkursem oraz podczas trwania konkursu Szef Komisarzy musi być obecny na rozprężalni lub mieć możliwość jej obserwowania jeżeli zawodnicy rozprężają się równoległe na kilku arenach.

Jeśli Szef Komisarzy nie może być obecny osobiście, jego obowiązkiem jest zapewnienie, że do nadzorowania areny treningowej zostanie wyznaczony komisarz posiadający wymagane doświadczenie i wiedzę

5.2. Podłoże.

Podłoże wszystkich aren treningowych ma ogromne znaczenie. Konie spędzają na nich znacznie więcej czasu niż na arenie konkursowej. Komitet Organizacyjny musi być przygotowany na utrzymanie, a jeśli to konieczne, poprawę podłoża (podlewanie, piasek, wióry itp.), a nawet na konieczność relokacji w inne miejsce, jeśli będzie to możliwe, w przypadku, gdy podłoże stanie się lub zostanie uznane przez Sędziego Głównego/Delegata Technicznego/Szefa Komisarza za nieodpowiednie.

5.3. Harmonogramy placów treningowych

Harmonogram korzystania z placów treningowych musi zostać przygotowany przy współudziale Komitetu Organizacyjnego i Szefa Komisarza. Jego wersja papierowa powinna zostać wywieszona na tablicy ogłoszeń w stajni. Jeśli to możliwe, wymagana jest elastyczność, a areny treningowe powinny być otwierane poza ustalonymi godzinami po otrzymaniu uzasadnionych wniosków. Jednakże place treningowe muszą być zawsze nadzorowane, gdy korzystają z nich uczestnicy.

5.4. Miejsca do wypasu koni.

Zaleca się, aby podczas wszystkich imprez na terenie otwartym, konie miały możliwość wypasu i miejsca te poddawano losowej kontroli przez komisarzy. Jeśli to możliwe, w tych miejscach konie powinny być wypasane lub prowadzone wyłącznie w rękę, a ich numer identyfikacyjny musi być wyraźnie widoczny.

5.5. Publiczność.

Ze względów bezpieczeństwa Organizator zawodów powinien zaplanować place treningowe i ścieżki, po których poruszają się konie w taki sposób, aby ciągi piesze nie przecinały się z nimi, a jeźdźcy mieli swobodę i komfort i bezpieczeństwo trenowania i przygotowania koni do startu. W sytuacji gdy nie jest to możliwe Szef Komisarzy powinien omówić te kwestie z Organizatorem i zaplanować w miarę możliwości losowy nadzór nad wszystkim newralicznymi miejscami.

Osoby postronne powinny być odseparowane od uczestników zawodów dosiadających koni i podlegają wszelkim decyzjom Komitetu Organizacyjnego i Osób Oficjalnych w zakresie bezpiecznego i sprawnego przebiegu imprezy.

5.6. Numer identyfikacyjny konia.

Biuro zawodów nadaje każdemu koniowi zgłoszonemu do udziału w zawodach, unikalny numer identyfikacyjny.

Każdorazowo, kiedy koń opuszcza stajnię, niezależnie od rangi zawodów, przez cały czas ich trwania, powinien mieć przypięty do jednej z części rzędu swój numer identyfikacyjny, w postaci plakietki z kontrastowymi do tła cyframi.

Osoba dosiadająca lub prowadząca konia bez przywieszki z numerkiem, musi niezwłocznie zadbać o dostarczenie jej tego obowiązkowego elementu i umocować go w widocznym miejscu do ogłowia/kantara/potnika/itp. albo sama wrócić do stajni w tym celu.

Numer ten standardowo przypina się z lewej strony do ogłowia, kantara, potnika lub umieszcza na napierśniku, w sposób umożliwiający jego odczytanie. Stosowanie zasady mocowania z lewej strony ułatwia komisarzom, sędziom, szybką identyfikację, który koń startuje, rozpręża się, czy też spaceruje. Przypinanie numerka do buta zawodnika jest nieeleganckie i nieuzasadnione, gdyż nie jest to numer zawodnika.

Ten element identyfikacyjny może być przygotowany przez Komitet Organizacyjny, jednak nie jest to obowiązkowe i zawodnik musi być przygotowany na taką sytuację, niezależnie od liczby koni, na których startuje na zawodach.

5.7. Upadki

W przypadku upadku zawodnika i/lub konia w dowolnym momencie na rozprężalni, placu treningowym lub w innym miejscu na terenie zawodów, zawodnik musi zostać zbadany przez służbę medyczną zawodów zanim ponownie dosiądzie konia. Koń po upadku musi zostać zbadany przez lekarza wet. zawodów.

W związku z powyższym, zadaniem komisarza będącego świadkiem zdarzenia jest poinformować odpowiednie służby o konieczności zbadania zawodnika i/lub konia. Komunikat przekazywany przy użyciu walkie-talkie, który jest słyszalny przez osoby postronne w promieniu 10 m, powinien być krótki, stonowany w treści, nie budzący niepotrzebnych negatywnych wrażeń u amatorów sensacji.

Uwaga: Sytuacja w której zawodnik spadł podczas startu na arenie konkursowej, po czym zjechał z parkuru i skierował się na rozprężalnię w celu wykonania paru skoków, nie jest opisana w przepisach, co powoduje, że komisarz nie ma obowiązku weryfikowania czy po takim upadku zawodnik może dalej skakać na rozprężalni.

5.8. Obecność psów w pobliżu rozprężalni i na terenie zawodów.

Decyzje w kwestii psów przemieszczających się bez smyczy po terenie zawodów leżą w gestii i zakresie odpowiedzialności Organizatora. Ze względów bezpieczeństwa Komitet Organizacyjny powinien zadbać o wprowadzenie i pilnowanie zasady dot. wiązania lub prowadzenia na smyczy wszystkich psów na terenie zawodów.

Każdy nieuwiązany pies w pobliżu rozprężalni stanowi potencjalne ryzyko sploszenia konia i wszelkich konsekwencji z tego wynikających.

Zadaniem komisarza w tej kwestii jest proaktywnie kontrolować tego typu przypadki, które wpływają na stan bezpieczeństwa aren treningowych i wydać właścicielowi czworonoga w razie potrzeby polecenie uwiązania go. W ekstremalnych przypadkach należy wstrzymać ruch na rozprężalni do momentu rozwiązania problemu lub oddalenia się właściciela z psem od rozprężalni.

5.9. Jazda lub spacer z koniem w rękę na arenie konkursowej bez zezwolenia jest niedozwolona i prowadzi do nałożenia kar regulaminowych.

6. ROZPRĘŻALNIA

Rozprężalnia jest miejscem, gdzie zawodnicy koncentrują się przed startem i przygotowują, aby móc bezbłędnie pokonać parkur w jak najkrótszym czasie.

Niezależnie od umiejętności swoich, czy swoich koni, zawodnicy ponoszą pełną odpowiedzialność za każdy skok wykonany przez ich konia i nie mogą się tym tłumaczyć wykonując jakiegokolwiek działania, uznawane za godzące w dobro konia.

Nadzór nad rozprężalnią powinien być stanowczy, jednak nie pozbawiony uprzejmości i grzeczności, aby zapewnić dobrą atmosferę i zagwarantować dobre warunki przygotowania koni do startu.

6.1. Przeszkody.

Za zapewnienie materiału do budowy przeszkód na rozprężalni odpowiedzialny w imieniu Organizatora jest Gospodarz Toru. Do niego także, jako osoby zawiadującej pracą zespołu dbającego o podłoże w czasie zawodów, należy zgłaszać wszelkie prośby o utrzymanie podłoża rozprężalni w równie dobrej kondycji jak areny konkursowej.

6.1.1. Zgodnie z Przepisami konkurencji, na rozprężalni muszą znajdować się minimum dwie przeszkody, jedna pionowa i jedna szeroka. Pomimo różnych rodzajów określonych tą definicją, aby zapewnić rozprężenie wszystkim zawodnikom niezależnie od poziomu umiejętności, Organizator udostępnia materiał do

zbudowania stajonaty i oksera. Jeżeli rozmiar rozprężalni to umożliwia można zbudować dodatkową przeszkodę – tzw. kopertę.

6.1.2. Używanie materiałów do budowy przeszkód, nie dostarczonych przez Komitet Organizacyjny jest zabronione pod groźbą kary dyskwalifikacji i/lub grzywny (art. 242.2.6 i 240.2.5 Przepisów). Zawodnik może poprosić o zgodę na użycie własnych elementów przeszkodowych do treningu. Mogą to być wyłącznie podkładki typu „liverpool” lub materiał imitujący wodę. Jednakże każdorazowo na użycie takiego elementu musi wyrazić najpierw zgodę Szef Komisarzy, a następnie musi to zatwierdzić na piśmie Komitet Organizacyjny. Elementy te muszą być udostępnione wszystkim zawodnikom startującym w konkursie od momentu udostępnienia rozprężalni do danego konkursu, aż do chwili, gdy ostatni koń z listy ją opuści. Powyższe jest dozwolone jedynie w przypadku, gdy Komitet Organizacyjny zapewni co najmniej trzy przeszkody, gdzie na jednej z nich można zastosować dodatkowe elementy.

6.1.3. Zasady ogólne obowiązujące podczas skoków na rozprężalni:

- przeszkody można skakać wyłącznie w kierunku, w którym są oznaczone. Flagi nie mogą być zmieniane bez zgody Szefa Komisarzy;
- żadna część przeszkód nie może być fizycznie trzymana ani dotykana podczas skoku przez jakąkolwiek osobę;
- tylne stojaki przeszkody szerokiej muszą być wyposażone w certyfikowane kłódki bezpiecznikowe;
- drągi musi mieć możliwość łatwego spadania w przypadku uderzenia;
- zachowania osób dosiadających koni, powodujące niebezpieczne sytuacje z powodu nieuwzględnienia obecności innych uczestników rozprężenia, treningu są niedozwolone.

6.1.4. Szczegółowe kwestie związane z treningiem koni na rozprężalni i placach treningowych opisane są w oddzielnym dokumencie pt. „PORADNIK KOMISARZA cz. II - PRACA NA ROZPRĘŻALNI I PLACACH TRENINGOWYCH”.

6.2. Porządek na rozprężalni.

6.2.1. Każdorazowo po przyjeździe na zawody Szef Komisarzy powinien dokonać inspekcji rozprężalni i placów treningowych, następnie wyznaczyć maksymalną liczbę koni, które w tym samym momencie mogą znajdować się i trenować w danym miejscu. Chęć skorzystania z rozprężalni kolejnych par powyżej tej liczby powinna się spotkać z grzeczną, ale stanowczą odmową wraz z informacją ile koni będzie musiało opuścić rozprężalnię, aby oczekującą para mogła się zacząć rozpręzać.

6.2.2. Szczególnej uwagi wymaga sytuacja jeżeli Organizator przewidział w programie konkursy dla kuców, rozgrywane pomiędzy konkursami dla dużych koni. Ze względów bezpieczeństwa nie należy dopuszczać do wspólnego rozprężania tych dwóch grup koni razem.

6.2.3. Parametry przeszkód i zasady dosiadania koni w trakcie treningu podczas zawodów prezentuje poniższa tabela.

	ZO/ZR	ZO DiM, konkursy dla kuców podczas ZO/ZR
max. rozmiary przeszkód ↑wys. cm →szerokość cm		
Trening gimnastyczny/ szkolenie	gimnastyka: ↑130, →160 (PK-B art. 201.5.1)	↑ i → w zależności od kategorii konia i zawodnika (reg. DiM tab.4)
	Skoki: ↑165, →180 (reg. B tab. II w zależności od wieku i posiadanej licencji)	
Rozprężanie przed konkursem do ↑140 cm	↑wys.konk.+10 (max 150 cm), →szer. przeszkód w konk.+10 (max 180 cm)	nie wyższe i szersze niż w rozgrywanym konkursie
Rozprężanie przed konkursem do ↑145 cm i wyżej	↑max 165 cm, →- max 180 cm	nie dotyczy
Dosiadanie/trening płaski/skoki poza konkursem/ rozprężanie.	bez ograniczeń	MP/PP, HMP/HPP, OOM - od18.00 wieczorem dnia poprzedzającego przegląd koni tylko zawodnik na nim startujący (pozostali mogą lonżować). Pozostałe zawody – dosiad bez ograniczeń, skoki wyłącznie pod zawodnikiem na nim startującym.

7. KONTROLA RZĘDU KOŃSKIEGO, UBIORU ZAWODNIKA

Należy pamiętać, że obostrzenia dotyczące rzędu końskiego i ubioru zawodnika są różne podczas konkursów dla kuców oraz podczas pozostałych konkursów. Ta sama para - zawodnik na kucu - startująca w konkursach dla kuców, podlega innym zasadom (Regulamin DiM) dot. rzędu, sprzętu i ubioru, niż podczas startu w konkursie razem z dużymi końmi (Przepisy Konkurencji B).

Szczegółowe kwestie związane z rzędem końskim i ubiorem zawodnika opisane są w oddzielnym dokumencie pt. „PORADNIK KOMISARZA cz. I - RZĄD KOŃSKI I UBIÓR ZAWODNIKA”.

7.1. Ubiór zawodnika

7.1.1. W przypadku, gdy komisarzowi został powierzony obowiązek kontroli obecności zawodników na rozprężalni i sprawnego kierowania ich na arenę konkursową, dobrą praktyką jest zorganizowanie sobie lokalizacji miejsca pracy w pobliżu wjazdu, tak aby zachować pełną możliwość kontroli prawidłowego pokonywania przeszkód i ew. szybkiej reakcji w razie nieprawidłowości. Takie usytuowanie umożliwia zaznaczanie na liście przybyłych i kontrolę opuszczających rozprężalnię koni oraz szybką kontrolę zgodności z przepisami sprzętu i ubioru pary koń-jeździec, a w razie konieczności wydanie polecenia zmiany nieprawidłowych części wyposażenia. Sytuacja taka jest typowa dla zawodów z jednoosobową obsługą komisaryczną.

W sytuacji, gdy zespół komisaryczny jest kilkusobowy, Szef Komisarzy może przydzielić komisarzowi dedykowane zadanie kontroli ubioru, rzędu, w szczególności ochraniaczy, przed wjazdem na rozprężalnię.

7.2. Kontrola rzędu końskiego.

7.2.1. Pomimo, że kontrola ochraniaczy (bandaży, nóg konia) może być przeprowadzona przez komisarza w dowolnym momencie zawodów i zaleca się sprawdzanie bandaży i ochraniaczy we wszystkich konkursach, obowiązkowa kontrola (art. 244 PK-B) na każdym zawodach musi być przeprowadzona w konkursach:

- Grand Prix, lub konkursie o najwyższej puli nagród,

- potężde skoku,
- konkursie sześciu barier,
- konkursach finałowych MP,

7.2.2. Przewodniczący Komisji Sędziowskiej, delegat/lekarz weterynarii (lekarz wet. zawodów musi być dostępny w celu ewentualnej konsultacji) muszą być poinformowani przez Szefa Komisarzy, podczas których konkursów zaplanowano przeprowadzenie kontroli ochroniaczy.

7.2.3. Kontrola polega na:

- a) sprawdzeniu nóg, ochroniaczy i innego sprzętu konia zanim ochroniacze zostaną założone. Jeśli to możliwe, badanie to odbywa się przed wejściem koni na rozprężalnię;
- b) oględzinach nóg koni po zdjęciu wszelkich ochroniaczy, bandaży i innych rzeczy założonych na nogi konia. Badanie to ma miejsce zraz po opuszczeniu przez konia areny konkursowej;
- c) oględzinach kończyn i tułowia konia;
- d) ewentualnym ważeniu całego osprzętu zakładanego na pojedynczą nogę konia przy użyciu wagi (limit 500 g);
- e) ewentualnym sprawdzeniu innych części rzędu;

W przypadku stwierdzenia obecności krwi, komisarz musi powiadomić delegata/lekarza wet. zawodów, który z kolei ma obowiązek powiadomić Komisję Sędziowską.

7.2.4. Podczas kontroli szczególną uwagę należy zwrócić na:

- a) jakiegokolwiek nieprawidłowości lub wrażliwość nóg konia;
- b) nieprawidłowości w kształcie, rozmiarze i wadze ochroniaczy oraz materiale, z którego są wykonane;
- c) obecność obcych ciał lub zabronionych substancji;
- d) obecność krwi na nogach konia, a także na jego bokach, chrapach czy pysku, a także innych częściach ciała.

7.2.5. W przypadku nieprawidłowości wykrytych podczas kontroli przed startem, takich jak:

- kształt, rozmiar, waga, materiał ochroniaczy lub bandaży - komisarz/komisja sędziowska może zezwolić na start, gdy nieprawidłowości zostaną usunięte;
- uszkodzenia skóry, nadwrażliwość kończyn czy obecność obcych materiałów lub substancji - komisja sędziowska (wyłącznie) może nie dopuścić konia do startu, a koń ten może być także wyeliminowany/zdyskwalifikowany z zawodów;

Start pary z naruszeniem zasad dotyczących ubioru zawodnik, rzędu końskiego, dobrostanu konia, pociągga za sobą kary przewidziane Przepisami Konkurencji B, w zależności od przypadku i decyzji Komisji Sędziowskiej/Szefa Komisarzy.

7.2.6. Jeżeli w wyniku kontroli znaleziono podejrzany materiał, podrażnienie czy uszkodzenie skóry, bądź wykazano nadmierną wrażliwość kończyn:

- a) należy niezwłocznie poinformować o tym fakcie Przewodniczącego Komisji Sędziowskiej;
- b) delegat/lekarz wet. zawodów musi zidentyfikować konia na podstawie diagramu w paszporcie oraz odnotować nazwę konia, numer paszportu i dane osoby odpowiedzialnej za konia;

c) materiał, który może być wymagany do badań (bandaże, taśmy, zastosowane substancje itp.) należy natychmiast zapakować do zestawu do pobierania próbek antydopingowych i wysłać do laboratorium zatwierdzonego przez PZJ.

7.2.7. Osoby oficjalne kontrolujące ochraniacze i bandaże, nogi, boki, pysk, chrapy konia, muszą mieć założoną, min. na jednej ręce, jednorazową rękawiczkę. Rękawiczka/ki muszą być zmieniane dla każdego kontrolowanego konia.

Zalecane wyposażenie stanowiska kontroli koni to:

- rękawiczki jednorazowe;
- mata lub miejsce o utwardzonej, czystej nawierzchni;
- miotła;
- waga;
- aparat fotograficzny/telefon komórkowy, umożliwiający wykonywanie zdjęć/nagrań;
- lista startowa konkursu, podczas którego wykonywana jest kontrola, długopis.

Komisarze powinni być zachęceni przez Szefa Komisarzy do podjęcia wszelkich środków ostrożności w celu zapewnienia sobie bezpieczeństwa, na przykład poprzez noszenie kasku, podczas przeprowadzania kontroli ochraniaczy i bandaży.

7.3. Kontrola rzędu podczas porannych sesji treningowych

Każdego dnia podczas porannych sesji treningowych na wszystkich zawodach, jeżeli liczebność zespołu komisarzy na to pozwala, należy przeprowadzać kontrolę bandaży i ochraniaczy. Takie kontrole powinny być przeprowadzane wrywkowo, chyba że konieczne będzie inne podejście lub jeśli istnieje powód do zbadania konkretnego konia, ze szczególnym uwzględnieniem bandaży i używania ochraniaczy, które mogą być zbyt ciężkie.

Jeśli ochraniacze konia zostaną zmienione w trakcie sesji treningowej, Komisarz powinien sprawdzić ochraniacze, które zostały zdjęte w momencie zdejmowania, oraz te, które zostały założone - po zakończeniu treningu przez danego zawodnika.

Jeżeli dany Komisarz zaobserwuje coś niestandardowego w ochraniaczach lub bandażach, musi natychmiast poinformować o tym Szefa Komisarzy.

7.4. Kontrola ochraniaczy przed konkursem/kontrola tylnych ochraniaczy.

Jeżeli zawodnik nie jest pewien, czy ochraniacze, których zamierza używać są dozwolone, on lub jego luzak powinien pokazać ochraniacze Szefowi Komisarzy w celu uzyskania opinii, zanim zostaną użyte podczas treningu lub konkursu.

W konkursach, podczas których kontrola ochraniaczy jest obowiązkowa (konkursy Grand Prix, konkurs o najwyższej nagrodzie pieniężnej, Potęga Skoku i Sześć Barrier, konkursy MP) oraz w konkursach wybranych przez Szefa Komisarzy, przeprowadzana jest poniższa kontrola tylnych ochraniaczy.

W konkursach w których ma to miejsce, w dowolnym momencie wybranym przez zawodnika, zanim wjedzie na parkur konkursowy, jednak nie później niż rozpocznie rozprężanie, obydwa tylne ochraniacze muszą zostać sprawdzone przez wyznaczonego komisarza w celu upewnienia się, że są one zgodne z aktualnymi Przepisami Konkurencji B (Art. 257.2.4). W przypadku zamiany tylnych ochraniaczy wyznaczony Komisarz sprawdzi zarówno te, które zostały zdjęte, jak i te, które będą dopiero zakładane. Po tej weryfikacji dozwolone jest założenie tylnych ochraniaczy na nogi konia, po czym koń musi ruszyć naprzód. Jeśli koń cofnie się, komisarz może poprosić o zdjęcie i ponowne założenie ochraniaczy. Jeżeli zamiast ochraniaczy stosowane są bandaże, od zawodników nie wymaga się zdejmowania bandaży na

rozprężalni, przed konkursem, pod warunkiem że bandaż nie są założone zbyt ciasno. W takim przypadku kontroli należy dokonać po przejeździe.

Zawodnik (lub jego luzak), którego koń jest szczególnie trudny, pobudzony, może poprosić o przeprowadzenie tej procedury w spokojniejszym miejscu albo w stajni.

Komisarz odpowiedzialny za kontrolę ma prawo interweniować, jeśli uzna, że ochraniacze zostały założone zbyt ciasno lub nieprawidłowo i może wydać polecenie, ponownego, prawidłowego założenia. Trzeba pamiętać, że chód konia może być nieco zakłócony przez kilka kroków zaraz po założeniu ochraniaczy. Jeśli zawodnik (lub jego luzak) odmówi wykonania polecenia komisarza, zawodnikowi, którego to dotyczy, może zostać wręczona żółta kartka ostrzegawcza przez Szefa Komisarzy.

Jeżeli zdjęcie tylnych ochraniaczy przed wjazdem pary na parkur zostanie uznane za niemożliwe lub niebezpieczne ze względu na podekscytowanie lub zdenerwowanie konia, ochraniacze danego konia muszą zostać zdjęte po przejeździe zawodnika po opuszczeniu areny i sprawdzone przez komisarza. Kontrola ta może zostać przeprowadzona w ramach standardowej kontroli ochraniaczy, jeżeli jest przeprowadzana w tym konkursie.

Ostateczna odpowiedzialność za używanie prawidłowych części rzędu końskiego, w tym tylnych ochraniaczy, spoczywa zawsze na zawodniku dosiadającym konia, zgodnie z art. 257 PK-B.

Jeżeli ochraniacze zostaną zmienione w trakcie rozprężania przed konkursem, w konkursach, w których nie przeprowadza się kontroli tylnych ochraniaczy, komisarze mogą sprawdzić ochraniacze, które zostały zdjęte (w momencie zdejmowania), jak również te, które zostaną założone, najlepiej zanim dany koń wjedzie na parkur. Jeśli koń ma założone bandaże, lekkie bandaże lub skarpety pod tylnymi ochraniaczami, należy to zrobić po zakończeniu przejazdu, chyba że zostały one założone w obecności komisarza przed konkursem. O każdym przypadku zaobserwowana czegoś niezwykłego w ochraniaczach i/lub bandażach, Szef Komisarzy musi być natychmiast poinformowany.

Jeśli kontrola tylnych ochraniaczy odbywa się w stajni, komisarz lub inna osoba oficjalna musi pozostać przy koniu dopóki ten nie uda się na rozprężalnię, gdzie może być obserwowany przez komisarza, który jest wyznaczony do kontroli ochraniaczy.

Jeśli koń z jakiegokolwiek powodu opuści rozprężalnię po sprawdzeniu tylnych ochraniaczy, ale wcześniej zanim wjedzie na parkur konkursowy, procedurę kontroli należy powtórzyć.

Powyższa kontrola wymaga zaangażowania dedykowanego komisarza, tak więc może być wdrożona podczas zawodów, gdzie pracuje większy zespół komisaryczny.

7.5. Krwawienie z pyska konia

W sytuacji krwawienia z pyska konia, np. gdy koń przygryzł język lub wargę, osoby oficjalne mogą zezwolić na przepłukanie lub wytarcie pyska i pozwolić zawodnikowi kontynuować jazdę, jednak wszelkie dalsze ślady krwi w jamie ustnej konia spowodują eliminację pary z konkursu.

Krwawienie z nozdrzy konia nie powoduje eliminacji/dyskwalifikacji, jednak komisarz musi poprosić lekarza weterynarii o konsultację, w celu określenia czy koń może startować.

7.6. Elementy reklamowe na stroju jeźdźca i rzędzie konia.

Zasady umieszczania elementów reklamowych na stroju zawodnika czy częściach rzędu konia, są opisane w Przepisach Konkurencji, w art. 256.3.

Niestosowanie się przez zawodnika do tych zasad może spowodować nałożenie na niego kary finansowej. Brak reakcji zawodnika na polecenie osoby oficjalnej w tej kwestii, czyli tzw. „recydywa”, może spowodować nałożenie dodatkowej kary żółtej kartki ostrzegawczej. Wszelkie przypadki naruszenia art. 256 muszą być zgłaszane Sędziemu Głównemu przez Szefa Komisarzy.

Zawodnik, którego strój lub koń, którego rząd nie jest zgodny z art. 256 - 257 nie ma prawa wystartować w konkursie.

8. PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKACH POJAWIENIA SIĘ KRWI NA BOKU KONIA I/LUB ŚLADÓW WSKAZUJĄCYCH NA NADMIERNE UŻYWANIE OSTRÓG I/LUB BATA.

Jeżeli Komisarz zauważy krew na boku(-ach) konia i/lub ślady wskazujące na nadmierne używanie ostrogi i/lub bata w jakimkolwiek momencie rozprężania przed konkursem lub po zakończonym przejeździe, w tym, ale nie tylko, podczas pokonkursowej kontroli ochraniaczy i bandaży, należy przestrzegać następującej procedury:

- 8.1. Komisarz musi poinformować zawodnika o zauważeniu krwi na boku(-ach) konia i/lub znakach wskazujących na możliwe nadmierne użycie ostrogi i/lub bata oraz wydać jasne instrukcje, że gdziekolwiek krew jest obecna nie należy jej wycierać i nie wolno dotykać tego obszaru do czasu przybycia Szefa Komisarzy.

W pewnych okolicznościach, np. gdy zawody odbywają się na więcej niż jednej arenie w tym samym czasie), Szef Komisarzy może zostać oficjalnie zastąpiony przez wyznaczonego członka zespołu komisarycznego. W sytuacji, gdy na zawody został wyznaczony tylko jeden - Szef Komisarzy, wszystkie kroki procedury wykonywane są przez tą samą osobę, z pominięciem czynności, które się powielają.

- 8.2. Po poinformowaniu zawodnika jak wyżej, komisarz musi:

- a) poinformować Szefa Komisarzy i poprosić o jego przybycie na miejsce kontroli;
- b) wykonać zdjęcia:

- ⁽ⁱ⁾ urazu/znaków i/lub śladów krwi - zdjęcie w zbliżeniu;
- ⁽ⁱⁱ⁾ ogólne umiejscowienie urazu/znaków i/lub obecności krwi na ciele konia;
- ⁽ⁱⁱⁱ⁾ konia, łącznie z jego numerem startowym. Jeśli to możliwe, zdjęcie to powinno także obejmować obszary urazu/znaków i/lub obecność krwi;
- ^(iv) ostrogi i/lub bata, których używał zawodnik.

- c) pozostać przy koniu do przybycia Szefa Komisarzy, upewniając się, że nikt nie dotyka miejsca urazu, oraz że krew nie została wytarta i/lub nie zatarto śladów.

Jeśli koń znajduje się w miejscu gdzie jest sporo osób postronnych, publiczności, komisarz powinien zażądać przeprowadzenia konia w bardziej ustronne miejsce przed wykonaniem powyższych kroków, z wyjątkiem poinformowania o tym Szefa Komisarzy, co musi nastąpić tak szybko, jak to możliwe. Zawodnik/luzak może, jeśli chce, okryć konia derką lub schłodzić go ręcznikiem, itp., należy jednak zachować szczególną ostrożność, aby nie naruszyć miejsc pojawienia się krwi lub śladów użycia ostróg, bata.

- 8.3. Szef Komisarzy po przybyciu musi wykonać następujące czynności:

- a) ustalić, czy wszystkie zdjęcia są wykonane zgodnie z punktem 8.2.b) powyżej a jeśli nie, wykonać te, których brakuje.
- b) sprawdzić miejsca urazu ręką mając założoną jednorazową, lateksową lub podobną rękawiczkę, upewniając się, że nie była używana;

- c) jeżeli na boku konia widnieje ślad krwi, należy przyłożyć wierzch dłoni w rękawiczkę na to miejsce, aby przenieść krew z boku(ów) na rękawiczkę, uważając, aby nie rozmazać ani nie rozprościć krwi na większym obszarze. Zdecydowanie zaleca się nakręcenie filmu przedstawiającego tę czynność;
- d) sfotografować rękawiczkę, nawet jeśli nie została na niej przeniesiona krew;
- e) umieścić rękawiczkę w czystej, przezroczystej plastikowej torebce, uważając, aby nie naruszyć śladu krwi znajdującej się na rękawiczkę a następnie zamknąć i sfotografować torebkę;
- f) poinformować zawodnika, że zgodnie z Przepisami PZJ, Komisja Sędziowska i musi zostać poinformowana o sytuacji oraz poinformować zawodnika, że koń musi pozostać dostępny i znajdować się pod nadzorem komisarza do odwołania.
- g) zgłosić incydent Przewodniczącemu Komisji Sędziowskiej i przedstawić mu wizualne dowody;
- h) ustalić z lekarzem wet. zawodów, czy koń potrzebuje dalszej opieki.

8.4. Jeżeli krew na boku konia, czy ślady nadmiernego użycia ostróg i/lub bata zostały zauważone przed wjazdem zawodnika na arenę konkursową, komisarz musi powiadomić o tym Szefa Komisarzy, Prezydenta Komisji Sędziowskiej oraz delegata/lekarza wet. zawodów oraz poinformować zawodnika, że koń nie zostanie wpuszczony na parkur do czasu przeprowadzenia procedury opisanej powyżej i uzyskania przez Komisję Sędziowską pozwolenia na wzięcie udziału konia w konkursie. Niezastosowanie się zawodnika do poleceń komisarza może skutkować nałożeniem kary żółtej kartki ostrzegawczej przez Szefa komisarzy.

8.5. Obowiązujące sankcje w przypadku krwi na boku(ach) i/lub śladów wskazujących na nadmierne użycie ostrogi i/lub bata:

We wszystkich przypadkach krwi na boku konia Komisja Sędziowska musi wyeliminować parę zawodnik/koń z konkursu lub danego nawrotu. Na szczególną uwagę zasługują zawody dwunawrotowe oraz zawody z rozgrywką. Jeżeli komisarz zauważy krew na boku konia po zakończeniu przejazdu w drugim nawrocie lub rozgrywce, ale nie znalazł krwi na boku tego konia po poprzednim nawrocie, para będzie wyeliminowana tylko z drugiego nawrotu lub rozgrywki.

8.6. Karą za ślady wskazujące na nadmierne użycie ostrogi i/lub bata jest dyskwalifikacja. Komisja Sędziowska może również nałożyć dodatkowe sankcje (patrz art. 243 PK-B).

Niemniej jednak Komisja Sędziowska nie może podjąć decyzji o eliminacji ze względu na pojawienie się krwi na boku konia lub dyskwalifikacji za nadmierne używanie ostrogi i/lub bata, dopóki wyznaczony członek Komisji Sędziowskiej nie sprawdzi dowodów wizualnych i nie zbada konia.

Nie jest rolą Szefa Komisarzy, komisarza, ani żadnej innej Osoby Oficjalnej informowanie zawodnika, że został wyeliminowany lub zdyskwalifikowany. Odpowiedzialność ta spoczywa wyłącznie na Przewodniczącym Komisji Sędziowskiej lub wyznaczonym przez niego jej członku.

8.7. Przed rozpoczęciem zawodów, Szef Komisarzy ma obowiązek przypomnieć komisarzom szczególnie niniejszej procedur.

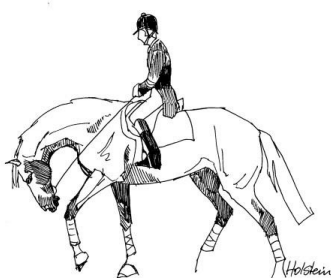
9. TECHNIKI TRENINGU PRZED I PO KONKURSIE

Stosowanie prawidłowo wykonywanych technik rozciągających, zarówno przed, jak i po treningu i zawodach, jest uznawane za ważną i ugruntowaną praktykę w niemal każdym sporcie fizycznym. W sporcie jeździeckim stosowany jest w celu zapewnienia stałej elastyczności, gibkości i zdrowia koni.

9.1. Dozwolone sposoby rozciągania.

Rozciąganie polega głównie na wydłużaniu więzadeł i mięśni (tkanek miękkich) konia i można je wykonywać w pozycji „stój” (statycznie) lub w ruchu (dynamicznie). Zawodnicy powinni dążyć do rozciągnięcia wszystkich odpowiednich grup mięśni ciele konia, szczególnie mięśni zaangażowanych w poruszanie się tylnych nóg, jednak częścią ciała konia, która będzie najbardziej widoczna zarówno dla komisarzy, jak i publiczności, będzie najprawdopodobniej szyja konia.

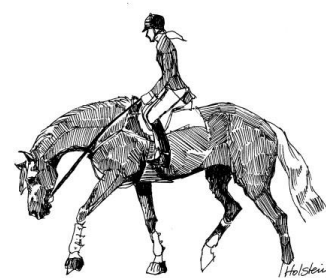
Rozciągnięcia szyi mogą przybierać kilka różnych form. „wydłużone, głębokie i okrągłe” (patrz diagramy poniżej) oraz „niskie, głębokie i okrągłe”, oraz „długie i niskie” to tylko trzy powszechnie używane przykłady, ale istnieją inne odmiany obejmujące zarówno zgięcie wzdłużne czy boczne, które powodują różne ustawienia szyi.

wydłużone, głębokie
i zaokrąglone

obniżone, głębokie
i zaokrąglone

wydłużone i obniżone

9.2. Ekstremalne zginanie

Oceniając położenie głowy konia, komisarz musi mieć na uwadze naturalną budowę każdego konia, zwłaszcza w odniesieniu do ras rodzimych lub kuców i dlatego jego decyzja nie jest automatyczna.

Celowe, ekstremalne zgięcia szyi, obejmujące wysokie, niskie lub boczne ułożenie głowy, zawodnik może wykonywać jedynie przez bardzo krótki czas. Ćwiczenia wymagające utrzymywania głowy i szyi konia w niezmięnionej pozycji powinny być wykonywane przez okres nie dłuższy niż około dziesięć minut. Nie wolno utrzymywać pojedynczej pozycji szyi, która może prowadzić do zmęczenia lub stresu. Po tym czasie należy pozwolić koniowi rozluźnić mięśnie, wydłużyć szyję i zastosować ćwiczenia polegające na rozciąganiu głowy i szyi konia.

Należy zwrócić uwagę, aby rozciąganie było wykonywane w sposób niewymuszony i nieagresywny. Przez niewymuszone działanie rozumiemy, że zawodnikowi nie wolno używać brutalnych lub gwałtownych pomocy, ani wywierać stałego, nieustępliwego nacisku na pysk konia poprzez stałą pozycję ramion i dłoni.

Obowiązkiem komisarza jest dopilnowanie, aby zawodnicy przestrzegali powyższej procedury. Jeśli wymagania te nie są przestrzegane, obowiązkiem komisarza jest interweniować.

9.3. Jeśli komisarz zaobserwuje zawodnika, który swoimi działaniami powoduje:

- rozciąganie szyi osiągnięte poprzez wymuszoną lub agresywną jazdę;
- stosowanie ekstremalnego zgięcia, które nie jest to zgodne z dozwolonymi, powyższymi zasadami;
- celowe utrzymywanie nieruchomej głowy i szyję dłużej niż około dziesięć minut;
- że koń jest w stanie ogólnego stresu i/lub zmęczenia.

jego obowiązkiem jest zwrócić zawodnikowi uwagę i wydać mu polecenie zmiany stylu jazdy. Komisarz może także poprosić zawodnika o przejście do stępa na pewien czas w sytuacjach, gdy stres zawodnika może powodować niekontrolowaną jazdę.

9.4. Maksymalny czas rozgrzewki przed zawodami i odpoczynku po zawodach

Tylko w wyjątkowych okolicznościach i za zgodą Szefa Komisarzy sesja treningowa może przekraczać jedną godzinę. Sesja treningowa musi obejmować kilka okresów relaksu. Jazda konna w stępie przed sesją treningową lub po niej nie jest uważana za część godzinnej sesji treningowej. Pomiędzy każdym okresem treningu/rozgrzewki powinna być co najmniej godzinna przerwa.

Jakiegokolwiek ćwiczenia wykonywane ponownie na placu treningowym po zakończonym przejeździe nie mogą trwać dłużej niż dziesięć minut.

10. BRUTALNOŚĆ WOBEC KONI

Jakiegokolwiek formy brutalnego działania wobec koni, podczas zawodów czy w jakimkolwiek innym momencie, są zabronione.

Brutalność wobec konia jest też określona jako działanie lub zaniechanie, które powoduje lub może spowodować ból lub niepotrzebny dyskomfort u konia. Zaliczane są do niej poniższe zachowania, jednakże lista ta nie jest pełna:

- nadmierne używanie bata jako pomocy jeździeckiej lub karanie konia za pomocą bata;
- użycie bata w celu dania upustu emocjom zawodnika;
- uderzanie konia po głowie lub w okolicy głowy;
- uderzanie batem więcej niż trzy razy pod rząd;
- spowodowanie pęknięcia lub uszkodzenie skóry konia przez użycie bata;
- kopanie konia, dźganie ostrogami lub szarpanie kielznem i inne podobne, sprawiające ból koniowi;
- używania jakiegokolwiek urządzenia lub sprzętu, który powoduje nadmierny ból konia po strąceniu przeszkody;
- jazda na koniu wyczerpanym fizycznie, kulawym lub rannym;
- barowanie konia w czasie zawodów niezależnie od miejsca, sposobu i urządzeń do tego używanych;
- uwrażliwianie lub znieczulanie którejkolwiek części ciała konia;
- stosowanie różnego rodzaju urządzeń elektrycznych, powodujących porażenie konia prądem, bez względu na to gdzie zostały zamontowane;
- pozostawienie konia bez odpowiedniej paszy, pojenia i ruchu;

Każda osoba będąca świadkiem brutalnego postępowania wobec konia ma obowiązek niezwłocznie zgłosić to w formie skargi do władz Związku, niezależnie, czy zdarzenie miało miejsc podczas zawodów, czy w jakimkolwiek innym momencie.

Zawodnik uznany za niewłaściwego lub nadmiernego używania bata zostanie zdyskwalifikowany i może zostać ukarany grzywną według uznania Komisji Sędziowskiej.

11. BADANIA ANTYDOPINGOWE KONI

Pobieranie próbek do kontroli antydopingowej m miejsca zarówno na zawodach ogólnopolskich, jak i regionalnych, przez niezależny zespół lekarzy testujących.

W związku z powyższym interakcje z zespołem testującym są następujące:

- 11.1. Organizator zawodów ma obowiązek przygotować 2 czyste boksy, które w razie potrzeby posłużą jako miejsce do pobierania próbek antydopingowych, z przygotowaną

do wyboru świeżą słomą i trocinami do pościelenia. W uzasadnionych sytuacjach, na podstawie decyzji lekarza testującego, próby mogą być pobrane w boksie konia.

Boksy służące do pobierania prób antydopingowych muszą być wyraźnie oznakowane i zamknięte do momentu przybycia lekarzy testujących.

11.2. Na wniosek lekarzy testujących, Szef Komisarzy może (jeżeli dysponuje odpowiednio dużym zespołem do wykonania dodatkowego zadania) przydzielić jednemu z komisarzy następujące zadania:

- powiadomienie osoby odpowiedzialnej za konia na zawodach o tym, że koń ma zostać poddany testowi;
- i/lub
- towarzyszenie wybranemu do próby koniowi od momentu poinformowania osoby odpowiedzialnej do momentu, w którym koń zostaje przejęty przez lekarza testującego.

Od momentu poinformowania osoby odpowiedzialnej o wyborze jej konia do próby, koniowi musi towarzyszyć komisarz (jeżeli zostało mu przydzielone takie zadanie) lub inna osoba oficjalna zawodów (lub sam lekarz testujących). Moment przekazania tej informacji, jak i inne wskazówki dotyczące nadzoru nad doprowadzeniem konia do miejsca pobrania próby podlegają ustaleniom z lekarzem testującym.

11.3. Osobą odpowiedzialną za konia podczas zawodów jest zawodnik na nim startujący. Właściciel konia może być uznany, jako osoba dodatkowo odpowiedzialna za konia, jeżeli jest obecna w czasie zawodów i jeżeli podejmowała jakiegokolwiek decyzje odnośnie konia.

Jeżeli zawodnik startujący na koniu nie skończył 18-tu lat (ważna jest data urodzenia), wtedy osobą odpowiedzialną za jego konia jest opiekun prawny takiego zawodnika, albo szef ekipy, albo osoba wyznaczona przez klub lub właściciela konia.

Odmowa doprowadzenia konia do pobrania próby musi być natychmiast zgłoszona przez komisarza Sędziemu Głównemu oraz lekarzowi testującemu. Odmowa bez niepodważalnego uzasadnienia jest równoznaczna z natychmiastową dyskwalifikacją konia z zawodów, o czym decyduje Sędzia Główny.

12. PODSTAWA PRAWNA DLA DZIAŁAŃ OSÓB OFICJALNYCH

12.1. Interpretacja przepisów, protesty.

Szef Komisarzy musi posiadać następujące zbiory przepisów i znać przepisy regulujące jego obowiązki.

- Przepisy Ogólne (PO);
- Przepisy weterynaryjne (PW);
- Przepisy konkurencji skoków (PkB) i Regulamin rozgrywania zawodów, Regulamin rozgrywania zawodów Dzieci i Młodzieży (RDIM);
- Przepisy o Osobach Oficjalnych (PoOO);

Nie da się oczywiście znać wszystkich zasad na pamięć. Dlatego priorytetem jest zapoznanie się z odpowiednimi artykułami przepisów i regulaminów, aby zrozumieć, jak postępować.

Podstawą działania komisarzy jest motto:

POMAGAĆ – ZAPOBIEGAĆ - INTERWENIOWAĆ

Zgodnie z maksymą, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, pierwszą zasadą Osób Oficjalnych odpowiedzialnych za przebieg zawodów jest dbanie o to, aby wszystko było zorganizowane i przebiegało zgodnie z przepisami.

Zawodnicy ze swojej strony mają obowiązek upewnić się, że przestrzegają przepisów w odniesieniu do swoich koni oraz w związku wynikających z ich uczestnictwa w zawodach.

System prawny jest dość skomplikowany nawet dla zawodowego prawnika. Dlatego też ci, którzy zajmują się jego stosowaniem, choć muszą wiedzieć, jakiej reguły szukać i gdzie ją znaleźć, nie powinni uczyć się systemu na pamięć. W przypadku pojawienia się trudności nawet osoby dobrze poinformowane powinny uważnie przeczytać odpowiednie artykuły, zanim zajmą się problemem.

Jeżeli ktoś chce zaprotestować przeciwko decyzji sędziego, komisarza, to powinien zostać poinformowany o prawidłowej procedurze składania protestów, skarg. Jeżeli osoba protestująca nie jest uprawnioną osobą do złożenia protestu, należy to zaznaczyć. Przewodniczący Komisji Sędziowskiej musi być zawsze powiadomiony jeżeli jakkolwiek osoba informuje członka zespołu komisarycznego o zamiarze złożenia protestu.

12.2. Praktyczne wskazówki dot. rozpatrywania protestu.

- a) fakty w sprawie, jeśli nie zostały jeszcze uzgodnione, należy najpierw ustalić. Następnie należy podjąć decyzję w oparciu o uzgodnione lub udowodnione fakty. Świadkowie każdego badanego zdarzenia są niezwykle ważni;
- b) z wyjątkiem sytuacji, gdy podejmuje się szybką decyzję, należy znaleźć spokojne miejsce, w którym postępowanie nie będzie podsłuchiwane. Należy unikać atmosfery sali sądowej, należy jednak zachować porządek i unikać przeszkadzania. Każda zainteresowana strona musi zostać wysłuchana i mieć możliwość przedstawienia swojej sprawy w odniesieniu do faktów czy przepisów;
- c) Osoby Oficjalne obecne podczas zdarzenia mogą zostać poproszone o przedstawienie odpowiednich dowodów. Jeżeli zarzucane jest okrucieństwo, należy to zgłosić Przewodniczącemu Komisji Sędziowskiej i delegatowi/lekarzowi wet. zawodów, którzy powinni jak najszybciej obejrzeć konia;
- d) nawet jeśli byłeś świadkiem aktu okrucieństwa, przed podjęciem decyzji poproś oskarżonego o komentarz;
- e) jeżeli zaistnieje konieczność zgłoszenia zdarzenia, nie należy zapominać, że osoby oficjalne, podejmujące finalną decyzję, będą potrzebowały pisemnych oświadczeń osób zaangażowanych w zdarzenie i świadków. Dokumenty te muszą być podpisane i opatrzone datą (jeśli to możliwe z zaznaczoną godziną);
- f) chociaż laik nie może oczekiwać, że będzie ekspertem prawnym, ważne jest, aby zachować uczciwość i cierpliwość, dać każdej ze stron możliwość przedstawienia własnej wersji wydarzeń i zadawania pytań świadkom, rozważenia dowodów (w przypadku, gdy jest to konieczne/sporne) i podjąć bezstronną decyzję w duchu sportu.

12.3. Szczegółowe informacje dot. składania protestów opisane są w Przepisach Ogólnych w art. 48 – 53.

Protesty dotyczące brutalnego obchodzenia się z koniem może składać każda osoba lub organ. W takich sytuacjach nie ma limitu czasu na złożenie protestu.

13. ŻÓŁTA KARTKA OSTRZEGAWCZA - ŻKO.

Żółta kartka może zostać wręczona Osobie Odpowiedzialnej za konia przez Przewodniczącego Komisji Sędziowskiej, Szefa Komisarzy lub Delegata Technicznego w trakcie trwania zawodów za wszelkie przewinienia określone w art. 47 PO pkt. 1.

Przewodniczący Komisji Sędziowskiej musi być informowany o każdym wręczeniu ŻKO.

ŻKO może być wręczona osobiście lub w inny skuteczny sposób. Jeżeli pomimo wszelkich starań osoba ukarana nałożeniem ŻKO nie może zostać powiadomiona w trakcie zawodów o tym fakcie, biuro PZJ/WZJ (w zależności, czy zdarzenie miało miejsce podczas ZO czy ZR) jest zobowiązane do powiadomienia jej na piśmie lub drogą mailową o nałożeniu kary w ciągu czternastu (14) dni od zawodów.

Zastosowania po raz drugi żółtej kartki wobec tego samego zawodnika na tych samych zawodach powoduje automatyczne nałożenie na niego kary czerwonej kartki, a w konsekwencji automatyczną dyskwalifikację zawodnika z całych zawodów, działając również wstecz.

Wzór żółtej kartki znajduje się na stronie internetowej Związku w zakładce Kolegium Sędziów.

O zdarzeniu należy niezwłocznie poinformować Sędziego Głównego zawodów i przekazać mu kopię ŻKO podpisaną przez Osobę Ostrzeżoną, która ją otrzymała.

Niezależnie, czy miało to miejsce na zawodach regionalnych, czy ogólnopolskich, informacja o ukaraniu, wraz z kopią kartki, musi zostać przekazana do biura PZJ w sprawozdaniu delegata sędziowskiego PZJ/WZJ, w ciągu 4 dni od zakończenia zawodów.

14. KONFLIKTY NA ZAWODACH JEŹDZIECKICH

Nie ma możliwości, aby podczas pracy komisarycznej nie napotkać sytuacji konfliktowej. W dużej mierze od nas - komisarzy zależy czy konflikt będzie eskalował, czy też uda się go zakończyć szybko i bezboleśnie.

Komisarz stoi na pierwszej linii kontaktu pomiędzy zawodnikami a komisją sędziowską lub organizatorem, ale to nie znaczy, że jesteśmy stroną konfliktu!

Wymaganie przestrzegania przepisów nie czyni z nas oponentów zawodnika nawet jeśli zawodnik i jego otoczenie tak to postrzegają.

14.1. Konflikt - mechanizm powstania

Konflikt powstaje najczęściej w reakcji na nieprzychylną informację - zwykle dotyczącą konieczności zmiany zachowania/sprzętu/ubioru.

Reakcja przebiega według klasycznej krzywej reakcji na zmianę:

- ignorowanie zalecenia komisarza,
- agresja w stosunku do komisarza,
- depresja i próby targowania,
- akceptacja zalecenia

U każdego przebieg krzywej reakcji na zmianę ma inną długość - zawodnik młodszy i mniej doświadczony będzie przechodził ją dłużej niż zawodowiec, który koncentruje się na celu głównym jakim jest udany start.

Najlepszą metodą rozwiązywania konfliktu jest przeciwdziałanie jego wystąpieniu.

Jeśli odpowiednio wcześniej poinformujemy zawodnika o niezgodnościach z przepisami/zaczeniami to ma on więcej czasu na zmianę swojego rzędu/ubioru/zachowania i jego reakcja będzie łagodniejsza.

14.2. Źródła konfliktów na zawodach

Podstawą rozwiązania konfliktu jest zrozumienie jego źródła:

- niewiedza (np. nieprzepisowe ochraniacze/kiełtno),
- chęć ugrania dla siebie korzyści (np. wjazd na rozprężalnię poza kolejnością),
- niesprawiedliwa/pechowa sytuacja, na którą nie mamy wpływu

14.3. Rozwiązywanie konfliktu

- diagnoza: ustalenie przyczyny poprzez rozmowę,
- rozładowanie negatywnych emocji,
- przedstawienie rozwiązania sytuacji,
- uargumentowanie rozwiązania,
- jeśli to możliwe - zaproponowanie pomocy w jego wdrożeniu

Pamiętaj, że w przeciwieństwie do większości otaczających nas na co dzień sytuacji na zawodach jeździeckich nie zawsze jest miejsce na kompromis - wymaganie przestrzegania przepisów przez uczestników jest podstawą zachowania zasady FAIR PLAY.

14.4. Zachowanie komisarza w sytuacji konfliktowej

14.4.1. W rozmowie z zawodnikiem/trenerem/rodzicem stosuj zasady udzielania konstruktywnej informacji zwrotnej.

14.4.2. Obserwacja

Jasno powiedz co widzisz, np. „Zauważyłem, że Twój bat jest za długi”. Skupiaj się na konkretnej sytuacji, a nie na osobie, której ta sytuacja dotyczy. Nie rozpatruj przeszłości, tylko to co się dzieje „tu i teraz”.

14.4.3. Konsekwencja

Powiedz dlaczego konkretne zachowanie nie jest prawidłowe i jakie mogą być jego skutki, np. „Według przepisów maksymalna długość bata to 120cm a używanie dłuższego bata może skutkować eliminacją”.

14.4.4. Oczekiwanie

Wyraźnie sformułuj swoje oczekiwanie, np. „Proszę odłóż ten bat lub weź krótszy”.

14.4.5. Dyskrecja

W pewnych okolicznościach unikaj publicznej oceny - nieprzyjemne informacje przekazuj dyskretnie, aby nikogo nie upokarzać.

Z drugiej strony jeśli spodziewasz się agresywnego zachowania poproś inną osobę oficjalną, aby Ci towarzyszyła w trakcie rozmowy.

14.5. Wskazówki

14.5.1. Mowa ciała

Pamiętaj, że Twój ton głosu i postawa mają znaczenie:

- nie krzycz, unikaj gestykulacji wzbudzającej emocje,
- nie unikaj patrzenia drugiej osobie w oczy lub patrz w tę samą stronę co ona,
- stój prosto, nie cofaj się i nie odchodź w trakcie rozmowy

14.5.2. Użyteczne sformułowania

- używaj sformułowań - „Rozumiem Twoje emocje”, „Jest mi przykro, że ta sytuacja ma miejsce, spróbujmy znaleźć wspólne rozwiązanie”,
- stosuj odwrócenie sytuacji (gdybyś był na moim miejscu to jak byś postąpił, wyobraź sobie, że wszyscy zawodnicy zrobiliby to samo),
- jeśli to Ty popełniłeś błąd, umiej powiedzieć przepraszam

14.5.3. Żelazne zasady

- nie daj się wciągnąć w konflikt na poziomie personalnym - zawodnik/jego otoczenie są źli na sytuację, nie na Ciebie,

- znaj dobrze przepisy, nie mów, że czegoś nie wolno, jeśli nie jesteś pewien - jeśli trzeba - poproś, aby zawodnik pozwolił Ci sprawdzić zapis przepisu dla wspólnego dobra - wówczas nie popełnicie błędu,
- pamiętaj, że pracujemy w zespole - zawsze możesz poprosić o wsparcie innego komisarza, Szefa Komisarzy, Sędziego Głównego

Podstawą dobrej atmosfery współpracy jest wzajemny szacunek - zachowuj się tak, aby okazać go innym i aby oni chcieli okazywać go Tobie.